

DZIENNIK
ZARZĄDU M. LUBLINA.

Redakcja i Administracja
Magistrat m. Lublina
(parter biuro Nr. 3).

—:-:—

Redakcja i Administracja czynna od 10-ej do 3-ej popoł.

Prenumerata kwartalnie . . . . Mk. 180
miesięcznie . . . . Mk. 60

Ogłoszenia (wyłącznie poza tekstem): wiersz petitowy trzyszpaltowy lub jego miejsce 6 Mk.

—:-:—

Prenumeratę przyjmuje Wydział do Spraw Ogólnych (parter biuro Nr. 3).

Cena egzemplarza Mk. 15.

Nr. 17. | Lublin, dnia 20-go sierpnia 1921 roku. | Rok I.

DZIAŁ URZĘDOWY.

RUCH SŁUŻBOWY.

Mianowani: w Wydziale Gospodarczym Tadeusz Dyżewski na stanowisko st. referenta od 1 września r. b. z zaliczeniem do VI st. sł.

Zwolnieni: w Wydziale Opieki Społecznej goniec Andrzej Kamiński od 1 września r. b. na własne żądanie.

Urlopowani: w Wydziale do Spraw Ogólnych referent Aleksander Nowakowski od 17 sierpnia r. b. i archiwista Leopold Łuczyński od 15-go sierpnia r. b.

Powrócili z urlopu: ławnik Magistratu Saul Finkielsztejn; w Wydziale do Spraw Ogólnych — szef Leon Radliński, korytarzowy Wiktor Kempista; w Wydziale Zaopatrywania — pom. buchaltera Roman Michalak i p. o. korespondentki Janina Dobrowolska; w Urzędzie Mieszkaniowym — p. o. inspektora mieszkaniowego Ludwik Krzymowski; w Wydziale Finansowym kancelistka Jadwiga Szubartowska.

Z obrad Magistratu.

(Posiedzenie 16 sierpnia — uchwalono):

1. Podwyższyć mnożnik dodatku drożyźnianego, od dnia 1 sierpia r. b., urzędników i oficjalistów miejskich (kat. A i B) z 525 na 630.

2. Wypłacić bezzwłocznie urzędnikom i oficjalistom miejskim, należącym do kat. A i B, jednorazowy zasiłek, według dołączonej tabeli*).

Wyłączeni od tego zasiłku są pracownicy kontraktowi, przyjęci na czas w umowie z góry oznaczony, a nadto ci, których wynagrodzenie umowne jest wyższe od urzędnika lub funkcjonarjusza, spełniającego analogiczne lub podobne funkcje, pracownicy sezonowi lub czasowi, oraz ci wszyscy pracownicy, których powiadomiono lub równocześnie powiadamia się o rozwiązaniu z nimi stosunku służbowego, a wreszcie z pośród odbywających służbę wojskową poza wiekiem poborowym funkcjonarjusze samotni.

Młodocianym pracownikom obydwóch kategorji służby, niżej lat 18,

*) Tabela umieszczona jest w Nr. 13 „Dziennika Zarządu m. Lublina" (przyp. red.).

wypłacić należy połowę stawki ustalonej dla oficjalistów 11 i 12 stopnia płacy.

Do otrzymania zasiłku uprawnieni są wszyscy ci, którzy pozostają na służbie najmniej od 1-go lipca r. b.

3. Wystąpić do odnośnych władz o przekazanie Magistratowi udzielonego kredytu w celu samodzielnego prowadzenia zakupu zboża, a to z tego względu, że Lublin znajduje się w okolicy obfitującej w zboże i posiada odpowiedni aparat personalny.

4. Na zjazd w sprawie walki z epidemjami delegować ławnika Bendycha z upoważnieniem go do wyjednania subwencji Ligi Narodów na budowę łaźni i zawarcia odnośnej umowy w myśl dyrektyw wypowiedzianych na posiedzeniu.

5. Przedłużyć urlop szefowi wydziału Finansowego Ślaskiemu do 1-go września r. b., na skutek choroby.

Prezydent m. Lublina
C. Szczepański.

Szef wydziału do spraw ogólnych.
Radliński.

Rozporządzenia rządowe.

—:-:—

USTAWA

z dnia 1 lipca 1921 roku

o uprawnieniach do wykonywania czynności felczerskich.

Art. 1. Prawo wykonywania czynności felczerskich oraz tytuł felczera przysługuje tylko obywatelom Państwa Polskiego, którzy nabyli to prawo przed ogłoszeniem niniejszej ustawy na mocy uprzednio obowiązujących przepisów i zostaną zarejestrowani przez odnośne urzędy Ministerstwa Zdrowia Publicznego.

Kontrolowanie uprawnień do wykonywania czynności felczerskich należy do Ministra Zdrowia Publicznego, w przypadkach wątpliwych ostatecznie rozstrzygać będzie Minister Zdrowia Publicznego po wysłuchaniu opinji odnośnych organizacji felczerskich.

Art. 2. Felczerzy uprawnieni są:

a) do samodzielnego udzielania pomocy lekarskiej do przybycia lekarza,
b) do pomocy leczniczej w dziedzinie pielęgniarstwa i ratownictwa,
c) do szczepienia ospy i wydawania świadectw o wyniku.
d) do niesienia pomocy w chorobach szerzących się nagminnie do przybycia lekarza,
e) do wykonywania czynności chirurgicznych w zakresie małej chirurgji.

Art. 3. Udzielanie pomocy leczniczej, nie wchodzącej w zakres uprawnień, ustalonych w art. 2, jest dozwolone felczerom nie inaczej, jak z polecenia, względnie za zgodą i pod kierunkiem oraz odpowiedzialnością lekarza.

Art. 4. Felczerzy są upoważnieni do zapisywania leków podług farmakopei, z wyjątkiem objętych lit. A, w przypadkach samodzielnego udzielania pomocy leczniczej w granicach, ustalonych w art. 2.

Art. 5. Wykonywanie czynności felczerskich dopuszcza się wyłącznie na obszarze województw: warszawskiego, łódzkiego, kieleckiego, lubelskiego, białostockiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego.

Art. 6. Osoby, winne przekroczenia przepisów niniejszej ustawy, lub rozporządzeń, wydanych na jej podstawie, będą pociągane do odpowiedzialności na mocy ogólnych postanowień karnych.

Art. 7. Z wejściem w życie niniejszej ustawy tracą moc obowiązującą wszystkie dotychczasowe przepisy, dotyczące spraw, przez nią unormowanych.

Art. 8. Likwidację istniejących zgromadzeń felczerskich w czasie, kiedy liczba ich członków zmniejszy się do takiego stopnia, że zgromadzenia te będą podlegać rozwiązaniu w myśl art. 4 ustawy o zgromadzeniach felczerskich z dnia 23 września 1842 r., unormuje osobne rozporządzenie Ministra Zdrowia Publicznego.

Art. 9. Wykonanie niniejszej ustawy poleca się Ministrowi Zdrowia Publicznego.

Marszałek:
Trąmpczyński

Prezydent Ministrów:
Witos

Minister Zdrowia Publiczn.
w z. *Chodźko.*

Część nieurzędowa.

Dr. RUDOLF SIKORSKI.

Samorząd miejski w Polsce
i jego najbliższe zadania i cele.

Kierowanie postępowaniem władz lokalnych wykonuje władza państwowa:

1) Przez przyznaną sobie władzę jakby prawodawczą, to jest przez prawo wydawania przepisów i rozporządzeń, celem wprowadzenia w życie rozlicznych ustaw.

2) Dalej mają ministerja prawo rozszerzania władzy ciał samorządowych, nieraz bowiem parlament nadaje pewne prawa wszystkim władzom lokalnym lub pewnej ich kategorji, ale zastosowanie tych praw czyni zależnem od uzyskania zezwolenia od właściwego ministerstwa.

3) Urzędy centralne mają następnie władzę kontrolującą nad władzami lokalnemi. Uzyskanie ich zezwolenia jest niezbędnem przed rozpoczęciem pewnych działań, np. przy wydawaniu postanowień obowiązujących, podejmowaniu budowy domów mieszkalnych, zaciąganiu pożyczek i t. p.

4) Dalej mają władze centralne dbać o to, aby władze lokalne samorządowe wypełniały swe zadania. Ponieważ jednak ostatnie władze są jedynie odpowiedzialne wobec swych wyborców, a ministerja nie mają nad niemi kontroli biurokratycznej, przeto zmusić mogą władze samorządowe do uległości tylko przez sądy zwyczajne.

5) Dalej mogą wywierać władze centralne wpływ na władze lokalne przez prawo kontroli rachunków, za wyjątkiem miast municypalnych, oraz przez prawo przyznawania zapomóg państwowych, szczególnie na wykształcenie publiczne i policję, które mogą być odmówione.

6) Pozatem mogą władze centralne tylko radzić i przekonywać oraz udzielać wskazówek, do czego posługują się całym sztabem inspektorów. Instytucja inspektorów umożliwia ministerjom czuwanie nad działalnością władz lokalnych — bez wciskania jej w szematyczne jednolite formy, dając zarazem władzom lokalnym możność korzystania z dużej sumy posiadanego przez nich doświadczenia i znajomości rzeczy.

Władze lokalne angielskie mają za obowiązek wykonywanie prawa zgodnie z wolą i życzeniami mieszkańców danego obszaru pod nadzorem rządu centralnego.

W Wielkiej Brytanji zatargi pomiędzy władzami centralnemi, a lokalnemi, albo pomiędzy władzami lokalnemi wogóle, a prywatnemi osobami są rozstrzygane przez zwyczajne sądy. Obywatel poszkodowany działaniem jakiejkolwiek władzy publicznej może zastosować przeciw niej lub przeciwko urzędnikom, którzy w tych działaniach brali udział te same środki, jakiemi rozporządza, gdyby dana szkoda została wyrządzona przez innego obywatela. Zarówno więc władza centralna, jak i lokalna nie jest wolna od odpowiedzialności za popełnione błędy w w działaniu, nawet w tym wypadku, gdyby zrobiono je w dobrej wierze. Urzędnicy są osobiście odpowiedzialni za współudział i nie mogą się bronić, powołując się na obowiązek słuchania rozkazów.

Miasta angielskie dzielą się zasadniczo na miasta samodzielne, zwane grodami-hrabstwami, których jest 82, oraz na miasta zwykłe, w liczbie 246, które wysyłają swych reprezentantów do rady hrabstwa. Ponadto istnieją w Anglji okręgi miejskie, obejmujące miasta niekorporacyjne, które posiadają własny zarząd.

Jedyną władzą miejską jest rada miejska. Jest to organ nietylko uchwałodawczy nadzorczy i kontrolujący, ale i wykonawczy.

Władzę wykonawczą przeprowadza rada miejska pzrze Komitety, które zawiadują poszczególnemi gałęziami administracji miejskiej. Komitety te mogą kooptować członków z pośród obywateli, nie wyłączając kobiet. Komitety mogą dzielić się na podkomitety, a te na sekcje.

Komitety korzystają z całego szeregu urzędników płatnych, którzy pozostają w zupełnej zależności od nich lub od Rady Miejskiej. Urzędników dobiera się starannie, często drogą konkursu. Rada miejska wybierana jest na lat 3, co rok ustępuje $^1/_3$ część. Aby zrównoważyć częste zmiany w Radzie miasta i oprzeć jej działalność o żywioł więcej stały i zachowawczy, wybiera też Rada rodzaj starszych radnych, zwanych aldermenami i to zwykle z pośród członków Rady, lecz także i z poza niej, posiadających najwięcej doświadczenia w kierowaniu sprawami miejskiemi.

Aldermeni wybierani są na lat 6, liczba ich równa się $^1/_3$ części radnych. Liczba członków Rady wynosi od 9 do 72, rzadko więcej.

Rada miasta wybiera na rok przewodniczącego, zwanego majorem. Major pełni funkcje swe honorowo, otrzymuje tylko pewne kwoty na koszta reprezentacji, a ponieważ na urząd ten wybierane bywają przeważnie jednostki zamożne, przeto major często zrzeka się i tych poborów. W wielkich miastach otrzymuje major tytuł lordamajora. Major jest wybierany z pośród aldermenów lub radnych, a czasem i z poza rady miejskiej, ale z pośród obywateli miejskich. Rząd wyboru majora nie zatwierdza. Major przewodniczy na zebraniach rady, jest z urzędu członkiem wszystkich Komitetów, którym przewodniczą zawsze aldermeni, a następnie jest major z urzędu przewodniczącym zebrania miejskich sędziów pokoju tam, gdzie istnieje osobna Komisja sędziów pokoju oraz jest reprezentantem miasta podczas ceremonji publicznych. — Wpływ i władza majora polega wyłącznie na jego osobistych zaletach, a nie na prawach, związanych z jego urzędem.

Rada miasta jest nietylko władzą reprezentacyjną miasta, ale władzą sanitarną oraz drogową, wykonywa ona akty o zdrowiu publicznem i z tego względu czuwa nad kanalizacją, drenowaniem, dostarczaniem wody, oświetleniem, naprawą ulic, budową domów, targami, nad dostarczaniem środków żywności, cmentarzami, szpitalami i t. p. Odrębną policję można zaprowadzić tylko w miastach, liczących ponad 20.000 mieszkańców, kierownictwo policją w grodach liczących mniej niż 10.000 mieszkańców należy do władz hrabstwa. Dopiero grody mające ponad 10.000 mieszkańców mogą być osobnemi okręgami dla spraw wykształcenia publicznego.

Z Komitetów obowiązkowe są: Komitet dla policji, dla wykształcenia publicznego, dla walki z chorobami zwierzęcemi, dla przytułków dla obłąkanych.

Rady miejskie nie mogą przekazywać w miastach swych praw Komitetom, tak jak rady hrabstw, będących okręgami administracyjnemi. Rady miejskie zbierają się w zasadzie 4 razy do roku, w międzyczasie działają za pomocą Komitetów. Na pełnych zebraniach rady przyjmowane bywają sprawozdania ze strony Komitetów i załatwiane kwestje zasadnicze.

Okręgi miejskie powstały na podstawie ustawy o samorządzie lokalnym z r. 1894 i obejmują one miasta, nie będące grodami wraz z dawnemi okręgami meljoracyjnemi i okręgami sanitarnemi. Okręgów takich liczą przeszło 800, zaludnienie ich wynosi od 300 do 10.000 osób.

W każdym okręgu jest wybieraną rada na lat 3, która aldermenów nie wybiera, kobiety są wybieralne. Przewodniczący wybierany na 1 rok, a o ile nie jest kobietą, pełni on zarazem funkcje sędziego pokoju. Władza okręgu miejskiego nie posiada ceremonjału i zewnętrznych oznak ornamentacyjnych, przysługujących władzy grodu, ale rady okręgów miejskich rozwijają

nieraz większą działalność niż rady grodów.

Londyn sam dzieli się na śródmieście — City i 28 grodów, czyli dystryktów. Każdy okręg Londynu ma swoją radę miejską, aldermenów i majora. Śródmieście — City, posiada organizację zarządu taką samą, jak przed 400 laty. A więc posiada śródmieście swoją radę, składającą się z radnych i aldermenów. Radni wybierani są na 1 rok, a nie na 3 lata — aldermeni zaś dożywotnio. Każdy z aldermenów, którzy są z urzędu sędziami pokoju, pełni po kolei w ciągu roku urząd lorda-majora. Aldermeni nie zasiadają w radzie, tylko tworzą osobną izbę wyższą. Rada miasta jest więc w śródmieściu dwuizbowa.

Ponad wszystkiemi okręgami jest władzą centralną w Londynie rada hrabstwa, składająca się ze 118 radnych, wybieranych na lat 3 i 19 aldermenów, wybieranych przez radę na lat 6. Rada ta wybiera przewodniczącego i 2 zastępców ze swego grona na rok jeden. Londyńska rada hrabstwa jest połączeniem rady hrabstwa, t. j. największego okręgu administracyjnego i rady dużego miasta municypalnego. Zbiera się raz na tydzień przez znaczną część roku i posiada około 20 Komitetów z dużą liczbą podkomitetów.

Głównymi stałymi urzędnikami Rady miejskiej są sekretarz miasta, który może wywierać silny wpływ na gospodarkę miejską, a dalej skarbnik, sekretarz do spraw wychowania publicznego, lekarz, inspektorzy sanitarni, dowódca policji tam, gdzie istnieje odrębna policja i naczelnicy rozmaitych departamentów administracyjnych, których ilość zależy od zakresu działalności miasta.

Stali urzędnicy wywierają wpływ na administrację miasta tylko dzięki swym wiadomościom i doświadczeniu, a nie swemu prawnemu stanowisku.

Do najwięcej charakterystycznych rysów organizacji samorządowych władz lokalnych w Anglji należą:

1) Bezwzględna przewaga wybieralnych rad.

2) Rady miejskie są nietylko organami uchwałodawczemi lecz i wykonawczemi.

3) Płatni zawodowi urzędnicy są podporządkowani niepłatnym wybieralnym obywatelom.

4) Chcąc rozszerzyć zakres swego działania władze lokalne zwracają się często do parlamentu z żądaniem nowych ustaw.

5) Kontrola administracyjna wykonywana przez centralne departamenty jest stosunkowo słaba.

6) Spory pomiędzy władzami centralnemi i lokalnemi oraz między władzami wogóle, a osobami prywatnemi są rozstrzygane przez zwykłe sądy.

Przy wyborach do rady miasta istnieją dość silne walki partyjne, zwłaszcza w większych miastach, nagół jednak zarząd miasta nie stał się polem rywalizacji frakcji politycznych, Wiele tych samych osób zajmuje przez długi czas stanowiska radnych.

Po przedstawieniu w ogólnym zarysie zasad i obecnego stanu ustroju administracyjnego dla samorządu miejskiego w Anglji zapytać się należy, czy można odnośne urządzenia angielskie brać za wzór i starać się je przeszczepić do Polski? Pytanie podobne jest uzasadnione, gdyz jest wielu zwolenników tego ustroju.

Na pytanie podobne należałoby raczej odpowiedzieć odmownie. Podstawą istnienia podobnego ustroju jest Anglja sama, jej warunki przyrodzone, naród wolny i niezależny, zamożny i o wysokiej kulturze. Nie można z oka spuścić faktu, że $^{2}/_{3}$ narodu angielskiego znajduje w kolonjach i na morzu olbrzymie pole działania, doskonałą szkołę życia, możność wydatnego zarobkowania, dozwalającego znacznie wcześniej niż w innych, a zwłaszcza w kontynentalnych państwach dochodzić do znalezienia pracy, wynagrodzenia za nią i do zamożności. W samej Anglji dostarczają tych samych warunków olbrzymie fabryki i zakłady, pracujące na eksport i dla własnych rozległych kolonji. Związki pracowników wszelkiego rodzaju stoją znacznie wyżej niż w innych krajach, są znakomicie wyposażone, stopień kultury, miara ochrony jednostki i pomoce, jakie dać może społeczeństwo jednostkom

przewyższają to, co dać mogą inne państwa. Miara rozwoju jednostek, skala zalet i błędów jest rozleglejsza niż w krajach nie posiadających przyrorodzonych warunków Anglji. Stąd nie można żywcem brać wzorów z samorządu angielskiego ponad cechy ogólne lub zasadnicze, ostatecznie o ile dotyczą stosunku samorządu do państwa. Anglik bowiem ceni swój samorząd, bo w nim widzi wyraz swobód obywatelskich, wyraz samodzielności odpowiedniej do indywidualności ludzkiej. W samorządzie realizuje Anglik swe poczucie obowiązków obywatelskich i swe uzdolnienie do ich spełniania, a mając pełną możność pracy i zarobku nie szuka w zasadzie korzyści materjalnych za pomocą wpływów politycznych, bo jest moralnie i materjalnie wyższy od tego. Stąd pozostawia robotnik angielski uciążliwe obowiązki publiczne osobom, które się ich podjąć mogą, a ma do nich zaufanie, osoby te bowiem, jak np. sędziowie pokoju pełnili swe zadanie ściśle prawnie i bezstronnie, chroniąc się od podejrzeń o prywatę, o dążenie do nieprawnych korzyści materjalnych i to osobom tym zapewnia publiczne zaufanie i poszanowanie i te względy powinny być wzorem, do których naśladowania i osiągnięcia w każdem państwie dążyć należy.

Mimo wszelkiego przywiązania do samorządu, do samodzielności obywatelskiej daleki jest Anglik od tego, aby zapoznał znaczenie państwa. Owszem, każdy Anglik zdaje sobie jasno sprawę z tego, że *działając w samorządzie służy zarazem państwu* i że najprzód trzeba być obywatelem państwa, *a potem dla niego działaczem samorządowym.* Anglik, działając w samorządzie, wyręcza państwo. Stąd poczucie własnej państwowości jest niemniej silne u Anglika, jak przywiązanie do swego samorządu i jak cenienie swej wysoko rozumianej godności osobistej i godności obywatela, cieszącego się zdobytemi i utrwalonemi swobodami i wolnością. Zachowanie pewnych tradycji historycznych, jak np. w organizacji samorządu w londyńskiem śródmieściu, jest tylko dowodem, że i przeszłe czasy przyczyniły się do obecnych wartości samorządu. Stąd uznanie tych tradycji jest zarazem uznaniem pracy publicznej przeszłych pokoleń.

II.

Samorząd miejski we Francji rozwinął się znowu historycznie pod bezwzględną przewagą władzy państwowej, która samorząd uznaje, lecz go zupełnie przeniknęła, do niego się zbliżyła, lecz sobie podporządkowała. Władza ta państwowa jest od dawna wysoce demokratyczną, a szczegół ten ułatwił i przyśpieszył proces powyżej zaznaczony.

Punkt centralny samorządu obywateli przesunął się do organizacji rządowej administracji publicznej. Stąd mniejszą wagę przywiązywano do specjalnej rozbudowy samorządu lokalnego, nad którym góruje szeroki demokratyczny ustrój władz państwowych.

Dla gmin wiejskich i miejskich istnieje ta sama ustawa gminna z roku 1884 Niema w ustawie rozróżnienia między gminami małemi, a dużemi. Na czele gminy stoi mer, wybierany przez Radę gminną na przeciąg lat 4 z pośród członków rady. Wybór mera nie jest potwierdzany przez władzę państwową, tak jak i w Anglji.

Lecz już przez sam fakt wyboru staje się mer urzędnikiem publicznym, organem władzy państwowej. Mer pełni obowiązki bezpłatnie, otrzymuje tylko zwrot kosztów, złączonych z reprezentacją i administracją gminy. Do pomocy posiada mer adjunktów, którzy są rodzajem naszych ławników lub asesorów. Adjunktów, którzy również swój urząd pełnią bezpłatnie, wybiera rada miejska z pośród swych członków w liczbie od jednego do 12-tu a nawet 17-tu, jak w Lyonie. Adjunkci są jedynie pomocnikami mera, a posiadają tylko tyle inicjatywy i samodzielności, o ile im mer udzieli. Mer nie ponosi odpowiedzialności za ich zakres działania. Jedynym odpowiedzialnym wykonawczym urzędnikiem gminy jest mer, *on reprezentuje rząd centralny*. Z tego tytułu ogłasza i wykonuje prawa i przepisy władzy centralnej, prowadzi sprawy policji państwowej, księgi ludności,

przeprowadza wybory i t. p. i w tych sprawach podlega on kontroli i kierownictwu prefekta, jako swego zwierzchnika. Prefekt jest naczelnikiem rządowym okręgu administracyjnego, zwanego departamentem. Prefekt zajmuje podobne stanowisko, jak u nas wojewoda, tylko okręgi wojewódzkie są większe od departamentu. Merowie są obarczeni swym rozległym zakresem działania, po wsiach pełnią funkcje ich, sekretarzy i kierowników kancelarji gminnej przeważnie nauczyciele.

Rada gminna składa się najmniej z 10-ciu, a najwyżej 36-ciu członków, tylko Lyon ma 54 radnych. We Francji przeto w przeciwstawieniu do Badenji hołdują systemowi szczupłej liczby radnych.

Gminy powyżej 10.000 mieszkańców stanowią jednolite okręgi wyborcze, powyżej tej liczby mieszkańców dzielą się na okręgi wyborcze, każdy taki okręg wybiera 4-ch radnych.

Rada odbywa co roku zasadniczo 4 sesje. Trzy z nich mogą trwać po 15 dni, a budżetowa do 6-iu tygodni. Na posiedzeniach rad przewodniczy zawsze mer. Rada może być rozwiązana dekretem rządowym, wybory nowe muszą się odbywać natychmiast.

Rada miejska jest tylko ciałem uchwałodawczem i kontrolującem. Władza wykonawcza przysługuje tylko merowi i jego pomocnikom, system ten jest przeto odmiennym od angielskiego, gdzie Radzie przysługuje także władza wykonawcza. Merowie często zostają długo na swych stanowiskach, zwłaszcza, gdy mer i jego pomocnicy są mężami zaufania, a często i przywódcami partji, posiadających większość w radzie. Podobni merowie, zwłaszcza, gdy posiadają wybitną indywidualność są prawie zupełnymi dyktatorami.

Obrady rady są poddane ścisłej kontroli rządu centralnego. Wszystkie uchwały rady muszą być przesyłane do wiadomości prefektowi. Wiele uchwał rady, jak dotyczących: finansów, dróg, ulic, jarmarków, targów, własności gminnej, podjęcia kroków sądowych muszą być zatwierdzone przez prefekta.

Rada może wybrać Komitet lub Komisję dla rozpatrzenia pewnej sprawy, albo dla rozciągnięcia nadzoru nad pewną gałęzią administracji, ale Komisja ta niema prawa czynnego udziału w administracji. Każdej Komisji przewodniczy z urzędu mer.

Kadencja Rady miasta wynosi 4 lata. Po 4-ch latach ustępuje cała Rada miasta. Zmiany politycznego składu Rady miasta są częste. Zdarza się, iż po większości mieszczańskiej wchodzi do Rady większość socjalistyczna. Wybory w dużych miastach odbywają się zwykle pod hasłami politycznemi.

Najwięcej charakerystyczną cechą systemu francuskiego zespolenia samorządu z władzą rządową jest zarząd miasta Paryża. W mieście tem zarząd departamentu Sekwany i miasta Paryża jest wspólny. Merem Paryża jest prefekt departamentu Sekwany, urzędujący obok prefekta policji. Obaj są mianowani przez rząd. Prefekt policji kieruje policją państwową i sprawuje policję przemysłową, obyczajową, sanitarną, drogową i t. d.

Dla prawomocności uchwał Rady miejskiej musi dojść do porozumienia między radą, a prefektem. W stosunku do uchwał administracyjnych rady posiada prefekt prawo veto, stąd niema paryska rada miejska tych praw, co londyńska rada hrabstwa lub rada berlińska. Dla celów administracyjnych dzieli się Paryż na 20 okręgów, nad każdym okręgiem jest przełożonym mer i trzech adjunktów, mianowanych przez prezydenta Rzeczypospolitej, którzy są tylko podwładnymi organami prefekta Sekwany. Konflikty między radą, a prefektem są rzadkie, zdarzają się w czasie, gdy się tworzy większość przeciwna rządowi.

Liczne ciało urzędnicze Paryża pełni swe obowiązki wolne od wpływu walk partyjnych.

Rada miejska Paryża składa się z 80 członków, wybieranych po 4 z każdego okręgu. Radni nie otrzymują pensji, ale dość znaczne kwoty na wydatki, złączone z urzędowaniem. Radni Paryża wybierani są na 3 lata. Rada wybiera własnego przewodniczącego. Prefekt Sekwany i policji mogą być obecni na posiedzeniu rady i zabierać głos, kiedy uznają za potrzebne. Rada

zbiera się 4 razy do roku na posiedzenie zwyczajne, przyczem sesje trwają po 10 dni, nadzwyczajnych posiedzeń rady jest tak wiele, że rada urzęduje prawie stale. Rada wybierać może Komitety dla badania spraw specjalnych i nadzoru nad administracją. Zakres działania Rady jest rozległy, obejmuje wszelkie sprawy związane z gospodarką miejską. Dla spraw departamentu Sekwany istnieje Rada generalna, złożona z 80 radnych miasta Paryża i 21 członków, wybranych z okolicznych okręgów, na które się także rozciąga władza prefekta policji. Okręgi pozamiejskie mają swe rady okręgowe, których okręgi miejskie nie posiadają.

Rady miejskie francuskie działają wiele na polu szkolnictwa, dobroczynności i w sprawach społecznych. Szeroko rozpowszechnione są lombardy gminne. Miasta francuskie kładą wiele wagi na sprawy kulturalne i estetycznego wyglądu miasta, przyczem urządzenia z zakresu sanitarnego, na które się w Anglji kładzie główny nacisk, stoją faktycznie na drugim planie. Natomiast zazwyczaj każde nawet mniejsze miasto posiada swe galerje obrazów, muzea, bulwary i piękne ogrody.

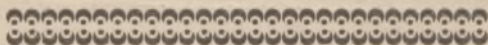
Większy udział radnych socjalistycznych w zarządach miast objawił się we wzmożonej dążności do municypalizacji przedsiębiorstw miejskich i zakładów użyteczności publicznej.

Główną cechą francuskiego ustroju samorządowego jest jednolitość systemu, co stanowi jego zaletę i wybitne, a ponad wszystko przeważające uznanie wspólności samorządu z administracją państwową, czemu się ludność nie sprzeciwia z powodu wysoce demokratycznego ustroju władz państwowych.

Fakt, że mer jest nietylko reprezentantem władzy rządowej, ale wprost urzędnikiem państwowym, pełniącym swe funkcje nie z tytułu poruczonego gminie zakresu działania, wywołany został zamiarem rządu, aby przedstawiciel z wyboru obywateli i cieszący się ich zaufaniem był przewodnikiem idei państwowej. Wykazany stosunek samorządu francuskiego do władzy rządowej jest dla samorządu wogóle wzorem zasady: że samorząd jest częścią publicznej administracji państwowej i że nie jest on celem sam dla siebie. Uzasadnienie czerpie przeto samorząd z tego samego źródła co władza państwowa oraz z potrzeby współdziałania w administracji publicznej ze strony obywateli, którzy przy tej sposobności mogą dążyć do ochrony swych interesów i do realizacji wszelkich poglądów i dążeń, mających na celu postęp i udostępnienie wszystkim warstwom społecznym udziału w dobrach publicznych i w zdobyczach cywilizacji.

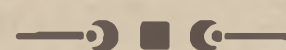
Bezwzględne podlega nie samorządu władzy rządowej sprzeciwia się jednak w pewnej mierze zasadzie zaufania, jakie powinna władza rządowa żywić względem swych obywateli, którym się za ich pracę w zakresie publicznej administracji należeć winna większa samodzielność i jej uznanie ze strony władzy rządowej.

(D. c. n.)

Treść Nr. 17-go:

-:- -:- -:- -:- **Wydawnictwo Zarządu miasta Lublina.** -:- -:- -:- -:-

Wykonano w drukarni Miejskiej.